

Hieruit blijkt voldoende, dat er tal van materialen zullen zijn, welke niet vrij van belasting ingekocht zullen kunnen worden (bijv. alle materialen benodigd voor transport, zooals olie en benzine), zoodat hierop de omzetbelasting dubbel geheven zal worden, zooals trouwens ook het geval zal zijn met de kostprijsgedeelten bestaande in afschrijvingen op machines, gereedschappen en vervoermiddelen, welke na 1 Januari 1934 zijn aangeschaft. Hierin ligt natuurlijk een groote onbillijkheid en we mogen van de belastingadministratie verwachten, dat in gevallen waarbij twijfel mogelijk is of een bedrijfsmiddel al dan niet een werktuig of een hulpstof in den zin der wet is, de tendens zal bestaan de dubbele belasting zooveel mogelijk te vermijden. Hetgeen wij tot nu toe in dit opzicht ervaren hebben, is echter weinig moedgevend en wij vreezen, dat de Tariefcommissie heel wat gevallen zal moeten beslissen.

Wij wijzen er hier nog op, dat voorzoover er dubbele heffing plaats heeft, de fabrikant zal moeten trachten zijn verkoopprijzen te verhoogen, hetgeen meestal tot de onmogelijkheden zal blijken te behooren, waarna de omzetbelasting van karakter verandert en in plaats van een verteringsbelasting een bedrijfsbelasting wordt, welke extra op de winst zal komen te drukken, hetgeen dan meestal zeggen wil, dat het verlies ermede verhoogd wordt.

Het tweede punt, dat wij ter sprake willen brengen, is de techniek van heffing. Er bestaan te dien aanzien twee mogelijkheden, n.l. het plakken van zegels op de verkoopfacturen en het ontleenen aan de administratie van het belastbare omzeteijfer, hetwelk dan door een aanslag getroffen wordt. Onze wetgever nu is zoo bescheiden geweest beide eischen te stellen, d.w.z. in het normale geval moeten zoowel zegels geplakt als speciale administratieve werkzaamheden verricht worden om de belastbare factuurbedragen en de verschuldigde belasting afzonderlijk te doen blijken. De vrijstelling van het plakken van zegels kan alleen bij wijze van gunst verkregen worden. Par. 5 B der Uitvoeringsresolutie bepaald hieromtrent nader, dat het in het voornemen ligt deze vergunning alleen te verleenen aan de fabrikanten, die geregeld dagelijks een zoodanig groot aantal facturen hebben te zegelen, dat de daaraan verbonden werkzaamheden een omvangrijken arbeid vereischen, zoodat de vergunningen „uiteraard” beperkt zullen blijven tot de groote bedrijven. Naar wij nader ten departemente vernamen, wordt onder een groot aantal verstaan een daggemiddelde boven 100.

Het is ons werkelijk niet duidelijk, waarom de wetgever zoo afkeerig is geweest van het aanslagstelsel, welk stelsel bij een deugdelijke administratie toch niet minder veiligheid biedt dan het zegelsysteem. Het wil ons voorkomen, dat de Regeering, welke hier in hooge mate gebruik maakt van de diensten der burgers, wel wat eoulanter had kunnen zijn tegenover haar onbezoldigde ambtenaren en alles in het werk had behooren te stellen hun taak zooveel mogelijk te verlichten. Alleen in geval de vrijstelling van het plakken van zegels verkregen is, bestaat er naar ons gevoelen een motief aan de administratie bepaalde eischen te stellen; bestaat deze vergunning niet, dan wordt den fabrikant met deze administratieve eischen onnoodige overlast aangedaan.

Evenzeer als een onnoodigen overlast beschouwen wij de voorgeschreven administratieve maatregelen ten aanzien van de ontvangen facturen. Het was naar onze stellige overtuiging voldoende geweest voor te schrijven, dat de ontvangen facturen in een register ingeschreven behooren te worden, zoodat zij, die geen behoorlijke boekhouding hadden, verplicht werden een register te gaan bijhouden. Speciale kolommen behoefde dit register niet te bevatten, voor controle is het immers onvoorwaardelijk noodig de oorspronkelijke facturen aan een onderzoek te onderwerpen. Alleen ten aanzien van de aankopen, waarvoor een bestelorder werd afgegeven, zou het nut kunnen

hebben deze in een aparte kolom te vermelden, doch deze kolom ontbreekt nu juist op het voorgeschreven model.

Ook ten aanzien van de registers voor copieën van afgegeven facturen moet opgemerkt worden, dat deze ons weinig doelmatig voorkomen. Ingeval de belasting langs den weg eener aangifte geheven moet worden, ware het wenschelijker geweest voor te schrijven, dat de omzet gesplitst had moeten worden in een gedeelte, dat krachtens de wet vrij is, een gedeelte, dat krachtens ontvangen bestelorders vrij is en voorts een splitting van het overblijvende bedrag naar de beide belastingpercentages. Thans ontbreken de beide eerstgenoemde categorieën, zoodat er voor den controleerenden ambtenaar geen totaalcontrole mogelijk is door vergelijking met den uit de boekhouding blijken omzet.

Ten aanzien van creditnota's, waaromtrent nergens iets voorgeschreven is, moet aangenomen worden, dat soortgelijke registers bijgehouden moeten worden.

Wij volstaan met bovenstaande opmerkingen; de praktijk zal ongetwijfeld nog zeer veel aan het licht brengen, dat nadere voorziening behoeft. Het ongerief, dat de Omzetbelasting wet 1933 aan industrieel en commercieel Nederland zal berokkenen, zal niet weinig zijn; op den eersten Januari 1934 zullen we als op een *dies ater* terug moeten zien.

G. H. LUYENDIJK

EEN KWART EEUW ACCOUNTANCY IN HET GOVERNEMENTELE BEDRIJFSLEVEN

Onder dezen titel is een verzameling opstellen verschenen, uitgegeven en bewerkt door een aantal ambtenaren van den Indischen Gouvernements Accountantsdienst, waarin ter gelegenheid van het in 1932 herdachte 25-jarig bestaan een inzicht in dezen dienst wordt gegeven.

Indertijd heeft een medewerker in ons blad, die dien Dienst vele jaren heeft kunnen gadeslaan, waardeerende woorden over den Dienst en zijne ambtenaren geschreven, en onze lezers weten dus reeds hoe verdienstelijk daar door een aantal collega's is gewerkt.

Deze vertellen nu in een negental opstellen over het ontstaan en de wording van den Dienst; over het contact met andere controle-apparaten in het Indische bestuursstelsel; over de moeilijkheden ondervonden bij het inrichten en later bij het controleeren van de commercieele boekhouding in de Indische Landsbedrijven; over de Bedrijvenwet; over de positie van den accountant in overheidsdienst, vergeleken met den public accountant; over het contact van den Accountantsdienst met het Handelonderwijs, waarbij het Hoofd van den Dienst de Unificatie der boekhoudexamens wist te verkrijgen, en eindelijk over het zich vereenigen van de accountants in den Indischen dienst.

Dit alles voorafgegaan door een kort inleidend woord van den chef van den Dienst, den heer *W. de Vries Gzn.* en een slotwoord van denzelfde.

Ongetwijfeld zal het allen, die met deze opstellen kennis maken, verheugen door de insiders te worden ingelicht over datgene wat door de onvermoeide leiders en werkers in dezen Dienst is gewrocht, en zij zullen met belangstelling de moeilijkheden lezen, die voor 25 jaar te overwinnen waren om iets te bereiken en de moeilijkheden, die nu weer aan de ontwikkeling van den Dienst worden in den weg gelegd, als gevolg van den slechten toestand van de Indische Schatkist.

Van harte hopen wij met de collega's van den Indischen Gouvernements-Accountantsdienst, dat de Regeering zal inzien, dat zij verstandig doet op dit apparaat geen bezuinigingen toe te passen, die een inkrimping van zijne werkzaamheden

tengevolge moeten hebben. Terwijl in Nederland in dezen crisistijd een speciale Crisis-Accountantsdienst wordt ingesteld, waarvoor extra middelen noodig zijn, die alleen omdat het harde noodzaak is, kunnen worden ter beschikking gesteld, zou het een verkeerde taktiek zijn een Dienst, die zoo efficiënt in het bezuinigen kan meewerken, door het voorstellen van reorganisaties en vereenvoudigen van diensten en bedrijven, in zijn werkring te beperken. Een uitbreiding van dien dienst met daartoe bekwaame medewerkers zou eerder overweging verdienen, want uit de opstellen van de accountants van den Dienst blijkt duidelijk, dat ook zij van meening zijn, dat nog een groote taak voor den Dienst is weggelegd.

Moge het den nieuwen chef van dezen Dienst, collega *H. R. P. Prins*, gegeven zijn in de eerstkomende jaren krachtig voort te gaan naar het doel, dat hem gesteld is, in het belang, in de eerste plaats, van Nederlandsch-Indië, dat ook nu, en juist nu, toegewijde werkers noodig heeft.

G. H.

LASTIGE GEVALLEN

De bedoeling van deze rubriek is gelegenheid te bieden lastige gevallen, die zich in de praktijk van den accountant voordoen of kunnen voordoen, — lastig, omdat er een onoplosbare tegenstrijdigheid tusschen theorie en praktijk schijnt te bestaan — hier ter sprake te brengen, resp. ter oplossing aan den lezer voor te leggen. De Redactie doet een voortdurend beroep op allen, die op zulke „gevallen” stuiten, om ze te formuleeren en bij den Secretaris in te zenden.

Twee antwoorden voor Lastig Geval XIV

I

De aandeelhouder, tevens afnemer-contractant, verlangt méér te weten, dan in het accountantsrapport staat en dan de directie der „gezamenlijke” N.V. wenseht mede te deelen.

Men had hier een andere opdracht moeten geven nl. een opdracht tot volledige controle met bijzondere rapporteering omtrent de wijze waarop de schriftelijke overeenkomst wordt nageleefd. De opdracht had van de contracteerende partijen moeten uitgaan, niet van de directie der „gezamenlijke” N.V. Dit blijkt wel uit de vragen van den afnemer.

Het beste is nu, voor te stellen dat de opdracht alsnog in dezen vorm en met dezen inhoud wordt gegeven.

Mag intusschen de accountant aan den afnemer-aandeelhouder de gevraagde inlichtingen geven?

Naar de letter der opdracht vermoedelijk niet; naar de bedoeling der opdracht, zoals deze bij wederzijdsche goede trouw der beide aandeelhouders-contractanten slechts zijn kan, wel.

Acht de accountant deze goede trouw aanwezig, dan stapte hij over het bezwaar van de formulering der opdracht tijdelijk heen. Acht hij deze goede trouw niet aanwezig ..... maar dan is het geen lastig geval; dan legt hij zijn functie neer, tenzij alsnog de juiste opdracht volgt.

T. v. d. KOOLJ

II

Blijkens het gestelde heeft de directie der „gezamenlijke” N.V. den accountant opdracht gegeven tot het uitvoeren van een volledige controle en het uitbrengen van een jaarrapport. Het meest voor de hand liggend geval is, dat de directie dit doet in haar kwaliteit van bestuursorgaan der N.V. namens de aandeelhouders waaruit dan weer volgt dat het jaarlijks uit te brengen rapport, gezien de in de N.V. heerschende verhoudingen, niet alleen voor deze directie, doch evenzeer bestemd is voor den afnemer. Weliswaar spreekt de opgave van ter inzage

sturen aan den afnemer, doch dit kan alleen juist zijn wanneer het verslag voor den directeur in privé uitgebracht zou zijn en deze dus ook de kosten ervan te dragen zou hebben. Overigens zou deze laatste opvatting een principiële zienswijze vertoebelen.

De bedoeling van de opdracht nu zal deze geweest zijn, dat voor belanghebbenden o.m. komt vast te staan of de verlies- en winstrekening de resultaten al of niet juist weergeeft wat impliceert of de kosten-verrekening tusschen de beide N.V.'s plaats gevonden heeft overeenkomstig het daartoe bij contract vastgelegde. Hoe de accountant tot deze zekerheid zal komen (een zeer interessante vraag overigens) is hier niet aan de orde; aangenomen moet worden dat uit het rapport zal blijken of en zoo neen op welke punten niet de hand aan het contract gehouden is. Een beoordeeling der mérites van het contract behoort n.m.m. in zulk een rapport niet thuis; het gaat alleen om de naleving ervan en hieraan zal in het verslag de noodige aandacht gewijd moeten worden. Doch daarnaast kunnen geen vragen van den afnemer beantwoord worden, waarvoor een kennis-nemen van de interne-verhoudingen in de oorspronkelijke N.V. noodig is. Het feit, dat de accountant in nauw contact komt met den afnemer of dat derden door de gewenschte inlichtingen in geen enkel opzicht geschaad kunnen worden (wat altijd nog te bezien is) doet hier niet ter zake.

Een uitdrukkelijk verbod van de directie is voor het onbeantwoord laten der gestelde vragen niet noodig; dit volgt logisch uit de verstrekte opdracht.

En wanneer we nu ten slotte nog even het reeds aangeduide geval van een privé-opdracht der directie veronderstellen dan kan er niet van een „lastig geval” sprake zijn; immers, dan spreekt het vanzelf, dat geen inlichtingen zonder goedkeuring der directie, die den accountant uitsluitend te harer voorlichting aanstelde, gegeven kunnen worden.

W. J. DE TOMBE

Naschrift.

Collega *v. d. Kooy* legt er den nadruk op dat in dit geval een andere opdracht gegeven had moeten worden. Inderdaad, maar juist het feit dat dit niet geschiedde, is oorzaak van het ontstaan van het lastige geval!

Hij stelt nu voor om de opdracht te wijzigen en wil dan, mits wederzijds goede trouw aanwezig is, tijdelijk over het bezwaar van de onjuiste formulering heenstappen.

Wanneer echter de afnemer met een voorstel komt tot wijziging van de opdracht bestaat de mogelijkheid dat de directie van de „gezamenlijke” N.V. het gevoel krijgt van gewantrouwd te worden en het is begrijpelijk dat de afnemer er prijs op stelt om het ontstaan van dergelijke gevoelens te vermijden.

Het is m.i. in de eerste plaats de taak van den accountant om na te gaan of de bepalingen van het contract worden nageleefd en om eventuele afwijkingen in het rapport vast te leggen. Collega *de Tombe* is van meening dat in dit rapport de mérites van het contract niet beoordeeld behooren te worden. Maar ik geloof dat juist uit het accountantsrapport de verdiensten en leemten van het contract vanzelf, ik zou haast zeggen automatisch, naar voren zullen komen.

Ik had niet speciaal het oog op vragen „waarvoor een kennis-nemen van de interne verhoudingen in de oorspronkelijke N.V. noodig is” ofsheen het mij niet duidelijk is hoe de accountant in het onderhavige geval zijn taak naar behooren zou kunnen uitvoeren zonder zich volledig op de hoogte te stellen van die verhoudingen.

Het is misschien wel gewenscht om eens een concreet voorbeeld te geven van een moeilijkheid die zich kan voordoen. De afnemer heeft kennis genomen van het door den accountant uitgebrachte jaarrapport waarin o.m. vermeld staat dat